Anul III — Sibiiu, Marți în 18/30 Martie 1886 — Nr. 64

Abonamentele

Pentru Sibiiu:
1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarchie:
1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:
1/4 an 10 fr., 1/2 an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare ḑi de lucru

Inserțiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumeră și la poste și librării.

Un numĕr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiiu, 17 Martie st. v.

Sĕptĕmâni sûnt decând în ḑiare s'a scris despre furtul dela Vulcoiu.

Cine a scris?

Oameni, cărora le place sĕ subordineze adevĕrul tendenței șoviniste de a-'i înnegrì nde numai pot, pe Români.

De aceea dela descoperirea furtului, mcoace, mai ales în ḑiarele din Cluj, s'au putut cetì în mai multe rînduri, sciri date cu multă satisfacțiune, că s'au arestat, câți s'au arestat și pe urmă s'au excortat dintre Buciumani, la tribunalul regesc din Alba-Iulia, ca compromiși în furtul senșațional.

Cunoscênd firea celor ce mai întâiu au scos la iveală fapta regretabilă dela Vulcoiu, îndată la început, în noi s'au născut nedumeriri. Pare-că cineva ne șoptia ḑicênd: nu este lucrul așa, după-cum este presentat publicului.

Însĕ nedumerirea noastră nu putea fi temeiu de ajuns pentru a nu crede nimic din cele ce s'au telegrafat, ori s'au scris în ḑiare despre fapta regretabilă dela Vulcoiu. Și așa am reprodus și noi unele notițe, într'un mod foarte reservat, despre întêmplarea neplăcută. Am reprodus și n speranța, că dacă în cele primite în coloanele noastre, după alte ḑiare, va fi ceva inexact, se va afla și vre-un condeiu românesc, care sĕ cerce a îndrepta inexactitatea.

Nu ne-am înșelat.

Corespondența din numĕrul nostru cu prisos satisface așteptării dem și a publicului român

Corespondența noastră face însĕ o lumină înfricoșată asupra stărilor noastre din țerile de sub ocârmuirea maghiară. Corespondența ne lămurește, că furtul, ori-cât de condamnabil, vine a se considera numai în linia a doua. Momentul principal al afacerii este cu totul altul.

Momentul principal al faptei regretabile dela Vulcoiu este, că oameni cu un trecut onorabil, au fost împinși a comite furtul. Împregiurarea aceasta însĕ dacă nu e mai regretabilă, mai jos decât furtul nu se poate taxa la nici o întêmplare.

Momentul acesta ne îndupleacă a ne ocupa mai din adins cu întêmplarea tristă dela Vulcoiu.

S'a comis furt la Vulcoiu. Furtul acesta, după împregiurările în care s'a comis, este o crimă condamnabilă. Aceasta nu se poate nega și nu se poate scusa prin nici o împregiurare, chiar nici dacă motivul n'a fost numai de a înstrăina averea altuia.

Corespondența noastră spune, că furtul s'a comis din rĕsbunare. Proprietarii minelor au făcut o nedreptate morală: nu s'au ținut de cuvêntul dat; n'au respectat munca de ḑeci de ani a acelora, căror 'și-au fost dat cuvêntul și pe cari 'i-au lăsat într'o situațiune de a deveni cerșitori, și în urma urmelor chiar peritori de foame.

Nu încuviințăm însĕ nici rĕsbunarea și ḑicem, că și dacă furtul s'a comis din rĕsbunare, tot condamnabil rĕmâne.

Dar' precând ședem cu cei compromiși la judecată atât de aspră și inexorabilă, oare proprietarii minelor, cari au provocat rĕsbunarea condamnabilă, rĕmân ei îngeri, curați de toată vinovăția?

Este adevĕrat, că precând vinovăția celor dintâiu, după legile positive ale țerii, este supusă în tot casul pedepsei, a acelor din urmă este supusă numai în împregiurări anumite și numai când împregiurările anumite sûnt în conformitate cu legile positive ale țerii. Dacă însĕ, după cum s'ar vedè din corespondență, proprietarii nu sûnt legați prin stipulațiuni prevĕḑute în legile țerii, ci numai prin promisiuni, cărora li s'a dat credință, pedeapsa poate avè loc numai pe calea consciinței, dacă cei vinovați mai au consciință.

Cu toate aceste noi credem, că proprietarii minelor, cari după corespondență moralicesce au provocat furtul din cestiune, n'au sĕ fie responsabili numai consciinței lor.

Sûnt cestiuni în viața popoarelor, în cari nedreptatea curât morală, nesupusă pedepsei legale, cumpĕnesce mai greu decât cea supusă pedepsei legale.

În casul dela Vulcoiu s'au compromis un numĕr de oameni împinși de nedreptatea ce li s'a făcut. Întrebăm acum, și cu tot cuvêntul, că oare numai cei compromiși sufĕr de lovirile nedreptății, care a împins pe cei compromiși sĕ se compromiță? Dar' dacă tot ținutul Buciumanilor și vecinătatea lui, mai tot locuit de lucrători de mine, se află direct și indirect atins de nedreptatea comisă de proprietarii Vulcoiului? Nu s'ar putè oare, ca consecuențele acestei nedreptăți sĕ resufle mai curênd sau mai târḑiu, cerênd repararea dreptății vătĕmate?

Astfel de întrebări nisce ocârmuitori conscienționi ai unui stat nu le scapă din vedere. În casuri de aceste, ca indignațiunea și rĕsbunarea sĕ nu iee dimensiuni mari și jignitoare, ocârmuitorii intervin și repareză nedreptatea vătĕmată, nu pe calea proceselor, ci pe calea influenței în favorul dreptății și al echității. Căci altfel este sciut, că din cestiuni de aceste, care la privirea cea dintâiu, par a fi de puțină însemnătate, dacă rĕmâne rĕul dintrînsele nevindecat, se nasc cestiuni sociale, cestiuni sociale-politice, cu consecuențe de multe-ori afară de ori-ce calcul.

Pedepsească-se dar' furtul; dar' de altă parte nedreptatea, care a împins la fapta necuvioasă, înlăture-se și de-ese satisfacțiunea corespunḑĕtoare și sentimentului de dreptate vătĕmat, prin neîmplinirea promisiunii față cu oameni, care de ḑeci de ani au muncit mai numai pentru speranțe în viitor, storcêndu-'și și mĕduva din oase.

Nu scim dacă ocârmuitorii statului unguresc sûnt dispuși a face ceva în direcțiunea indicată de noi în rîndurile de până acì. Ceea-ce scim hotărît este, că așa ar trebuì sĕ facă în interesul binelui comun al țerii.

Vĕḑênd însĕ cum proced ocârmuitorii la arestarea compromișilor în furtul dela Vulcoiu, teamă ne este, că nu-'și prea bat capul cu modalități, prin care sĕ saneze relele, de care e bântuită țeara. Ni se pare, că șovinismul chiar și în afacerea dela Vulcoiu își are porțiunea sa bunicică.

Ceea-ce corespondența ne raportează în privința cum ocârmuitorii se îndeletnicesc a erua pe culpabili în furtul amintit, ne presentă cea mai tristă ilustrațiune despre garanța libertății individuale în statul nostru. Nici în Rusia, nici în Turcia, nu credem, că se mai întêmplă ce ni se raportează, că se întêmplă la noi.

Oameni cu totul nevinovați, sûnt ridicați din locuințele lor sub cuvênt, că sûnt în prepus de a fi părtași la furt. Unii sûnt bătuți în casele și curțile lor, înaintea membrilor familiilor lor, alții sûnt bătuți după-ce sûnt aruncați în pușcărie; alții ear' scoși din pușcărie noaptea, duși în păduri, în locuri ascunse și bătuți până sûnt aduși la pragul morții.

Astfel de fapte nu numai că justifică presupunerea noastră, că ocârmuitorii nostri nu-'și bat capul cu satisfacțiunea pentru sentimentul de dreptate vătĕmat, ci ne îndreptățesc a presupune, că și în afacerea aceasta, caută sĕ provoace, căutá Buciumanilor, cari în 1849 scuturaseră bine de prav atât cojocul lui Hatvani cât și al lui Kemény, și poate Moților preste tot, pricini cu luminarea.

Ne va ierta ori-și-cine sĕ presupunem așa ceva, după-ce noi scim, că chiar și culpabilii sûnt scutiți de torturile bătăilor, mai ales, după-ce odată se află în mâna sigură a justiției.

Facă-se dreptate, însĕ oamenilor nevinovați sĕ li se dee pace, ba și cei vinovați sĕ se bucure de scutul legilor, cum se bucură în alte țeri civilisate.

Nu este prima oară, că noi scriem despre asemenea lucruri. Și în alte părți ale țerii, nu numai la Vulcoiu, se întêmplă, că gendarmeria și oamenii poliției bat cumplit pe Români. Glasul nostru a rĕsunat însĕ până acum în pustie. l
că putea fi alta, decât că m
impropriu de a fi în serviciul
blice, sĕ iee dimensiuni mai mari și victimele sĕ se sporească.

Însĕ dacă noi numai după sentimentul de dreptate vătĕmat și am presupus consecuențe funeste,— la ce avem sĕ ne așteptăm, dacă acel sentiment vătĕmat în casuri analoage, ca și în cel din cestiune va fi însoțit de atrocități cum cetim că erau odinioară atrocitățile turcesci în Bulgaria?

Dacă n'am avè durere pentru stat și cetățenii lui nu am fi pus această întrebare.

Un lucru urît.

Sûnt acum câteva ḑile dl advocat Partenie Cosma, actualul director al institutului „Albina“, ni-a trimis o lungă întimpinare la articolele publicate de noi sub titlul de mai sus, cerênd prin o scrisoare adresată *redacțiunii,* ca sĕ o publicăm drept *„rectificare“.*

Un § oare-care din legea de presă ne obligă a publica *„rectificări“*; am avut însĕ ocasiune de a produce pretutindenea convingerea, că paragraful acesta n'a fost creat pentru oameni ca noi. Coloanele „Tribunei“ au stat totdeauna deschise pentru ori-și-cine, care a voit sĕ-'i dee publicului lămuriri, fie chiar și în cestiuni curat personale, dacă aceste aveau oarecare importanță pentru vieața noastră publică. Am mers atât de departe în această privință, încât am suferit ca cei mai de aproape ai nostri sĕ fie grăiți de rĕu în coloanele „Tribunei“, numai ca sĕ nu se poată ḑice, că acest ḑiar e pus în serviciul unui grup oare-care de oameni, ear' nu în al causei comune. Sûnt doi ani abia decând există „Tribuna“, și publicul român ne este mărturie, că în acest scurt timp coloanele ei au fost deschise chiar și pentru cei mai declarați adversari ai întemeietorilor ei. Cu toate aceste s'a găsit un om, care a crḑut de cuviință sĕ ceară dela noi publicarea în alt rînd a unei rectificări în vîrtutea §-lui din legea de presă. Acest om a fost dl Partenie Cosma. Materialul pentru numĕrul din acea ḑi al ḑiarului era cules și corectat, când d-sa ni-a trimis rectificarea, amenințându-ne că va cere intervenirea judecătoriei, dacă nu o vom publica fără de

---

Foița „Tribunei“.

Scăpĕrătoarea.

Din povestile lui Andersen.

(Urmare.)

Da, acolo era adevĕrat aur. Numai decât aruncă osteanul banii de argint, cu care își umpluse bozunările și ranița cât colo, și luà numai din aurul acesta, până-ce-'și umplù bozunările, ranița, chivera și cismele, așa că abia putea umbla. Ei, acum avea el aur! Punênd ear' cânele pe ladă, el închise ușa și o luà la picior, strigând din copac:

„Trage-mĕ afară, vrăjitoare bĕtrână!“

„Ai luat cu tine și scăpĕrătoarea?“ — întrebà vrăjitoarea.

„Bine ḑici“, ḑise osteanul, „aceasta o uitasem cu desĕvîrșire“, se duse dar' și o luà. Vrăjitoarea îl trase afară, și acum se afla ear' pe drumul de țeară, dar' cu bozunările, cismele, ranița și chivera umplute cu aur.

„Ce vrei sĕ faci cu scăpĕrătoarea?“ — întrebà osteanul.

„Nu te privesce pe tine!“ ḑise vrăjitoarea, „tu ai căpĕtat aur destul, dă-'mi numai scăpĕrătoarea“.

„Vorbă sĕ fie!“ ḑise osteanul; „acum sĕ-'mi spuni ce vrei cu ea, sau scot sabia și-'ți taiu capul!“

„Nu-'ți spun!“ ḑise vrăjitoarea.

Soldatul îi tăià odată capul și ea rĕmase întinsă la pĕmênt. Ear' el strînse toți banii în șorțul ei și-'i puse ca o tolbă în spinare, băgà scăpĕrătoarea în bozunar și o luà spre oraș.

Era un oraș curățel, și el trase la cel mai curățel hotel, cerù camera cea mai frumoasă și bucatele care mai cu osebire îi plăceau, fiindcă avea atât de mulți bani.

Servitorul, care trebuia sĕ-'i curețe cismele, se mirà, ce-i drept, că un domn atât de bogat avea nisce cisme vechi de tot, dar' el nu avuse încă timp sĕ-'și cumpere altele noue. Ḑiua următoare însĕ își cumpĕrà nisce cisme noue, la care ori-și-cine se putea uita, și hainele cele mai frumoase.

Acum se făcuse soldatul un domn distins și începură a 'i-se povestì de toate lucrurile distinse din oraș, despre regina și despre frumsețea fiicei ei, care era o adevĕrată princesă.

Cum ai putè face sĕ e veḑi?“ întrebà soldatul.

„Nu poți ajunge nici odată sĕ-'i veḑi fața!“ 'i-se rĕspune. „Locuesce într'un castel de aramă încungiurat de ziduri și turnuri. Nimeni afară de regina nu poate întra și eșì, căci o vrăjitoare a preḑis, că un simplu soldat are sĕ o iee de nevastă, și aceasta nu o poate suferì un rege“.

„Eu trebue sĕ o vĕḑ!“ se gândì soldatul, dar' de unde putea el sĕ străbată până la dînsa.

Așa își petrecea vesel ḑilele, mergea întotdeauna la teatru, se preumbla prin grădina regelui și le dădea săracilor bani, era un adevĕrat cavaler. Scia el din viața lui de mai nainte, ce rĕu e când n'ai nici o lețcaie în pungă! El era bogat, avea haine scumpe, amici mulți, care toți ḑiceau, că e un tinĕr bun, un brav cavaler și-'l ridicau pe soldat cu laudele până în slava cerului.

Dar' cum în toate ḑilele cheltuia bani și nu mai adăuga de nicăiri, el ajunse în urmă sĕ nu mai aibă nici două lețcăi, trebuì sĕ părăsească locuința cea frumoasă, în care stătuse până acum, și sĕ se urce într'o odăiță, sus sub acoperiș, trebuia sĕ-'și curețe el singur cismele și sĕ le cârpească; nici un prietin nu mai venia pe la el, pentru-că trebuiau sĕ urce prea multe trepte.

Era o noapte întunecoasă, și nu avea bani sĕ-'și cumpere nici o luminare; își aduse însĕ deodată aminte, că va putè sĕ găsească un căpețel de lumină în scăpĕrătoarea, pe care o luase de sub copac, când îl coborîse vrăjitoarea cea bĕtrână.

El scoase scăpĕrătoarea. Îndată-ce o lovì și începură sĕ sboare scântei din ea, ușa se deschise singură și cânele, cel care avea ochii ca o păreche de tipsii, pe care îl vĕḑuse el sub copac, stătù înaintea lui și îi ḑise: „Ce poruncesci, stăpânul meu?“

„Ce e asta!“ — își ḑise soldatul, — „este o curioasă scăpĕrătoare asta, ca sĕ pot căpĕta ceea-ce numai am dorit. Adu-'mi ceva bani!“ — ḑise el către câne, și fuga cânele, și era dus! fuga, și era întors, aducêndu-'i în gură o pungă mare de bani.

Acum scia soldatul, ce scăpĕrătoare minunată mai este aceea. Dacă o lovesci odată, vine cânele, care stă pe lada cu banii de aramă; dacă o lovesci de două-ori, vine acela, care are banii de argint, și de trei-ori, vine cânele, ce are aurul. — Se mută dar' soldatul ear' în odaia cea frumoasă, îmbrăcà earăși haine scumpe și acum îl recunoscură numai decât toți bunii lui prietini și își traseră ear' o bună parte dela el.

(Va urma.)

întârdiere. 'I-am rĕspuns, că o vom publica, însĕ nu fiindcă ne amenință cu legea, ci cum și când vom crede de cuviință. Am și publicat rectificarea ḑiua următoare. Când numĕrul se afla însĕ sub tipar, ni-a venit poruncă dela judecătorie, ca sĕ o publicăm. Dl P. Cosma nu așteptase decât sĕ aibă ocasiune de a cere intervenirea judecătoriei contra noastră.

Ni-a părut atunci rĕu, că am publicat „rectificarea“ dlui P. Cosma, și, dacă nu ar fi fost prea târḑiu, am fi scos-o din coloanele ḑiarului și am fi declarat, că nu o publicăm. Căci nu era *„rectificare“* ceea-ce ni-a trimis dl P. Cosma, ci un atac fățiș contra ḑiarului nostru și contra „Institutului Tipografic“. D-sa a profitat de dreptul de a *„rectifica“*, pentru-ca sĕ discrediteze un așeḑĕmênt avisat la încrederea publică. Am publicat dar' pretinsa *„rectificare“* dintr'un exces de bunăcuviință ḑiaristică și fiindcă nu ne temeam, că în urma atacurilor dlui P. Cosma vom putè perde încrederea publică. Aveam însĕ dreptul de a refusa publicarea, câtă vreme nu se va fi constatat prin forurile competente, că ceea-ce ni-a trimis dl P. Cosma este în adevĕr o *„rectificare“* și numai o *„rectificare“*.

Despre o execuțiune în sensul §-lui citat de marele advocat nici vorbă nu poate fi: tribunalul dispune sĕ publicăm, dar' gendarmii n'au sĕ culeagă rectificarea, nici s'o corecteze, nici s'o tipărească, nici sĕ facă expediținea numĕrului. Totul e, că avem sĕ fim supuși la amendă și în genere pedepsiți, dacă nu publicăm. Mai nainte însĕ de a ni se croì această pedeapsă, instanțele judecătoresci au sĕ se pronunțe în toată regula, dacă nu cumva s'a făcut abus de dreptul de a *„rectifica“*.

Dacă n'ar fi astfel, dacă ar fi destul ordinul unui judecător, pentru-ca un ḑiar sĕ fie silit a publica tot ceea-ce 'i-se trimite drept *„rectificare“* în sensul §-ului citat de dl P. Cosma, atunci libertatea de presă nu mai există. Ah! ce minunat lucru ar fi, dacă guvernul, care în fiesce-care ḑi este atins în coloanele „Tribunei“, ne-ar putè trimite în fiesce-care ḑi rectificări preste rectificări, în care ne spune, că sûntem nisce nemernici, că abusăm de încrederea publică și altele de felul acestora! N'ar avè guvernul decât sĕ-'și țină un judecător, care dă ordine, un birou de presă, care scrie *„rectificările“*, și o casserie, care plătesce din banii publici taxele cuvenite pentru șirurile ce trec mĕsura obligată.

Nu este însĕ așa.

Noi am puclicat *„rectificări“* primite dela autorități publice. Toate au fost concepute în termini cuviincioși și obiectivi, căci altfel aveam nu numai dreptul, ci chiar și datoria de a nu le publica.

Dela oameni privați am primit și altfel de „rectificări“, pentru-că nu față cu publicul, ci față cu puterea publică avem sĕ susținem libertatea de presă și vaḑa ḑiaristică. Și mai ales la noi se găsesc adeseori oameni, care nu au deprinderea de a scrie pentru publicitate și adeseori nu sciu ce se cuvine și ce nu se cuvine, ce le șede și ce nu le șede bine. Și de sigur multora dintre aceia, care au cerut sĕ le dăm loc în coloanele „Tribunei“, astăḑi le va fi părênd rĕu, că au scris așa, precum au scris. Am fost dar' îngăduitori, am lăsat pe fiesce-care sĕ vorbească precum crede de cuviință, deși sciam adeseori, că publicul are sĕ fie penibil atins de cele publicate, pentru-că numai astfel se putea, ca încetul cu încetul oamenii sĕ se deprindă a fi cuviincioși și obiectivi, când scriu ori vorbesc în public.

La această îngăduință nu mai are nici un drept dl P. Cosma, care a cerut intervenirea judecătoriei chiar fără-ca sĕ fie avut nevoiă de ea.

Nu mai e aici vorba de persoana d-lui P. Cosma, ci de principiul libertății de presă, pe care noi ḑiaristii trebue sĕ-'l apĕrăm, dacă voim sĕ fim socotiți drept oameni cum se cade, față cu ori-și-cine, care, fie din rea voință, fie din pripire, atentează la el.

Sûnt convins, că nu din rea voință, ci numai cedând unei impulsiuni momentane, dl P. Cosma a cerut atunci intervenirea judecătoriei și că mai târḑiu 'i-a părut rĕu de a o fi cerut.

În posițiunea, în care mĕ aflu, sûnt însĕ dator a băga bine de seamă, când ḑiarul, a căruia conducere 'mi-s'a încredințat, este somat a mai publica ceva scris de d-sa.

Și acum m'am pus dar' sĕ cetesc cele șeptespreḑece jumĕtăți de coală, pe care ni le-a trimis d-sa.

Numai decât pe prima pagină am găsit următoarele cuvinte:

„O spun din capul locului însĕ, că pentru întreg cuprinsul acelor articole nu fac rĕspunḑĕtoare redacțiunea, nici pe comitetul consorțiului, ce susține jurnalul, ci numai pe autorul articolilor, pe dl Slavici . . .“

Nici c'am cetit mai departe. Ar fi fost o indiscrețiune din partea mea sĕ mai cetesc. Trebuia sĕ-'i restituiesc d-lui Cosma manuscriptul fără de întârḑiere, pentru-ca sĕ dispună de el cum va crede de cuviință.

Sûnt lucruri puse astăḑi mai presus de ori-și-ce discuțiune, pe care dl P. Cosma le-a trecut cu vederea.

Articolii, de care vorbesce d-sa, nu au fost semnați: aceasta va sĕ însemneze, că ei s'au publicat din partea *redacțiunii* și pe rĕspunderea redacțiunii, și nimeni nu mai are dreptul de a cerceta, cine anume 'i-a scris. Pentru redacțiune însĕ, față cu procurorul, e rĕspunḑĕtor în prima linie redactorul rĕspunḑĕtor, ear' față cu publicul acela, care a primit sarcina de a conduce ḑiarul. Aș înțelege dar', ca dl Cosma sĕ fi ḑis, că acei articoli nu s'au publicat decât cu aprobarea mea și de aceea sĕ me facă rĕspunḑĕtor pe mine și înainte de toate pe mine pentru ele: buna cuviință nu-'l iartă însĕ a spune, că eu am scris acei articoli, pentru-că nu 'i-se cuvine nimĕnui sĕ scie, cine anume 'i-a scris. Cu atât mai puțin 'i-se cuvine d-sale sĕ ceară, ca redacțiunea noastră sĕ-'i permită a o afirma aceasta chiar în coloanele „Tribunei“. Nu eu personal declin, ci redacțiunea „Tribunei“ respinge această *scoatere la iveală a persoanei mele.*

În redacțiunea „Tribunei“ și în „comitetul consorțului ce susține ḑiarul“ sûnt oameni maiori, care sciu ce fac și se simt jigniți, când se scoate mereu în primul plan persoana mea, ca-și-când aici la „Tribuna“ eu aș fi totul, ear' ceilalți n'ar fi avênd decât sarcina de a lucra după poruncile mele ori de a crea mijloacele pentru susținerea așeḑĕmêntului. Nu este adevĕrat aceasta, și fiindcă nu este adevĕrat, nu am dreptul, dar' nici nu voiesc sĕ permit, ca sĕ se scoata la iveală chiar și în coloanele „Tribunei“ persoana mea.

Nu dar' de capul meu, ci după înțelegerea luată cu colegii mei din „redacțiune“ și în vîrtutea încrederii, cu care m'a onorat „comitetul“, ca șef al redacțiunii și representant al „comitetului“ 'i-am restituit d-lui P. Cosma manuscriptul însoțit de următoarea scrisoare:

Sibiiu, 24 Martie 1886.

„Stimate domnule! Cu părere de rĕu trebue sĕ vĕ împărtesc, că nu mĕ sîmt în drept, și nici nu voiesc sĕ public în coloanele „Tribunei“ lângă scrisoare ce ați binevoit a-'mi adresa cu data dela 22 ale curentei, fiindcă d-voastre ați creḑut de cuviință a profita și deastădată de dreptul, pe care îl aveți în vîrtutea legii, și a conveniențelor ḑiaristice, spre a rectifica, pentru ca sĕ loviți în alții și îndeosebi și în mine“.

„Vĕ stă dar' deschisă și deastădată calea legală, dar' vĕ declar, că scrisoarea d-voastre, așa cum este concepută, câtă vreme sûnt eu director al „Tribunei“, nu se va publica în coloanele acestui ḑiar, decât în vîrtutea unei sentențe judecătoresci, devenite definitivă în ultima instanță“.

„Aceasta nu pentru-că atacurile adresate mie m'ar neliniști, ci pentru-că sûnt dator a feri acest ḑiar de abusuri, și am credința, că nici chiar instanțele judecătoresci ale Ungariei, nu vor impune unui ḑiar sĕ publice drept rectificare cele mai nesfiite atacuri“

„Vĕ rog dar' sĕ binevoiți a vĕ mărginì la rectificări și explicări, dacă o credeți aceasta de cuviință, și țineți sĕ vi se restabilească buna reputațiune, și vĕ încredințez, că aceste se vor publica în coloanele „Tribunei“.

„Vĕ declar, în sfîrșit, că nu am cetit din manuscriptul ce ați binevoit a ne trimte, decât prima pagină“.

„Al d-voastre devotat servitor

Ioan Slavici, m. p.“

Astă-dată dl P. Cosma nu a creḑut de cuviință a cere intervenirea judecătoriei, ci a publicat „rectificarea“ d-sale în „Telegraful Român“, ceea-ce îi face onoare.

Aceia, care vor fi cetit „rectificarea“, trei și jumĕtate pagine din „Telegraful Român“, vor fi primit de sigur dimpreună cu noi convingerea, că era un abus ceea-ce ne cerea dl P. Cosma.

Dl P. Cosma nu „rectifică“, ci trece cu oare-care ușuritate preste cele ce s'au afirmat în coloanele „Tribunei“, și cel puțin trei din patru părți ale „rectificării“ sûnt încercări de a discredita „Tribuna“, „Institutul tipografic“, pe oamenii, care au întemeiat și susțin institutul, și pe actualul director al ḑiarului.

Asemenea încercări zădarnice se pot face ori și unde, în coloanele „Tribunei“ însĕ numai dacă noue ne vine la socoteală sĕ o încuviințăm aceasta. Unui om, care a cerut odată întervenirea judecătoriilor, nu am dreptul și nici nu voiesc sĕ-'i dau această incuviințare, ci îl trimit tot la judecătorie, dacă nu se mulțumesce cu o rectificare cuviincioasă și obiectivă.

Nu e dar' vorba de persoana mea și de persoana d-lui P. Cosma, ci de un atentat la libertatea de presă, pe care eu sûnt dator a o susținè.

S'a ḑis în coloanele „Tribunei“, că dl Partenie Cosma este un om onorabil și activ, un advocat inteligent și vrednic de încredere, un om corect în relațiunile sale private, dar' nu un aderent al partidului național, ci unul dintre oamenii politici, care cred că în politică se poate exploata buna credință a celor naivi, un om, care se pretinde membru al partidului național, dar' lucrează în înțelegere cu Părintele Metropolit Miron, care nici nu este, dar' nici nu se pretinde membru al aceluiași partid. Drept dovadă, am arĕtat, cum dl P. Cosma a făcut sĕ se publice prin ḑiarele guvernamentale nisce apreciări asupra unei întreprinderi naționale, pentru-ca apoi sĕ le ḑică celor ce aveau încredere în d-sa: Eată ce ḑic guvernamentalii!

Aceasta e o apucătură de rea credință.

Nu este adevĕrat, că guvernamentalii au ḑis: a ḑis chiar d-sa, pentru-ca sĕ ducă în eroare pe cei-ce îl credeau și sĕ accentueze o desbinare în partidul presidat de d-sa. De aceea am ḑis: omul acesta merită toată stima ca om privat, dar' nu e vrednic de încredere ca om politic și anume ca membru al partidului național, pentru-că ceea-ce a făcut ieri, poate sĕ facă și mâne și sĕ ne încurce când lumea ni-e mai dragă.

Aceste ḑise în „Tribuna“, sûnt convingeri, nu ale unui om, ci ale întregului grup de oameni, care se simt representați prin „Tribuna“. Nu avem încredere în dl P. Cosma și prin urmare nici în oamenii, altfel foarte onorabili, care se pretind aderenți ai programului național, dar' fac în cestiuni de interes causă comună cu dl P. Cosma, și nimeni nu ne poate lua dreptul de a spune, că nu avem încredere în cineva, nici de a stărui, ca nici alții sĕ nu aibă.

Fără îndoială dl P. Cosma este atins prin această stăruință a noastră. Nu îi rĕmâne însĕ decât sĕ-'și câștige încrederea, pe care n'o are; aceasta însĕ nu profitând de coloanele „Tribunei“. Aceste îi sûnt deschise numai atunci, dacă scie sĕ ne inspire încredere. Poatecă sûnt în partidul național oameni, care au încredere în d-sa: sĕ lucreze prin acestia. „Telegraful român“ 'i-a dovedit, că au încredere reciprocă.

Dela noi nu poate cere decât publicarea unui rectificări, prin care îi arată publicului:

1. Că condamnă atitudinea politică preconisată de Înalt Preasfinția Sa Părintele Metropolit Miron, precum o condamnă întregul partid național și că a combătut-o și o va combate totdeauna.

2. Că nu a scris d-sa cu mâna sa proprie „materialul“ publicat de noi, precând era președinte al partidului, pentru foi guvernamentale.

3. Că nu s'a folosit de cele publicate de d-sa prin ḑiare guvernamentale spre a desmênta pe cei-ce aveau încredere în d-sa, producând neîncredere între membrii partidului național.

În loc de aceste dl P. Cosma vine sĕ-'i spună publicului, că eu am desertat de pe câmpul de luptă, că sûnt vanitos, prea iute de fire și incapabil de a conduce politica Românilor.

Toate aceste pot sĕ fie adevĕrate, dar' nu sûnt „rectificare“ și nu se pot spune în coloanele „Tribunei“. Acesta e „material“ pentru „Telegraful român“, unde a și fost publicat.

Îmi voiu trage seamă și voiu lua înțelegere cu amicii mei politici, dacă este ori nu în interesul causei, pe care o servesc, ca sĕ rĕspund la toate aceste. Deocamdată cred, că trebue sĕ trec preste ele: sûnt vorbe, care trec, eară lucrarea mea rĕmâne, câtă vreme bunul Dumneḑeu se va îndura a-'mi lăsa sănĕtatea, pe care 'mi-a dăruit-o.

Un singur lucru este, pe care 'l-am spus în mai multe rînduri și mĕ simt dator a-'l spune și acum: eu nu am renunțat la posițiunea, pe care 'mi-am creat-o prin o muncă de ḑece ani, pentru-ca sĕ conduc și dăscălesc pe frații mei, ci pentru-ca sĕ iau parte la o lucrare pe cât de grea și de ostenitoare, pe atât de dorită mie. Sarcina, pe care o port astăḑi, 'mi-a fost încredințată de nisce oameni, care au dovedit, că-'și dau bine seamă despre ceea-ce fac și au și destul zel și destulă abnegațiune, pentru-ca sĕ scoată la capĕt lucrul, de care se apucă, și mĕ simt cu deosebire onorat prin încrederea lor. Despre conduși și conducĕtori nu poate fi vorbă între noi: are fiesce-care individualitatea sa și contează sigur pe spriginul celoralalți în cercul seu de activitate, în care are cea mai deplină independență. Tot atât de puțin avem ambițiunea de a ne impune împreună drept grup conducĕtor: vom sta totdeauna acolo, unde ne va pune încrederea publică, și vom lucra după cea mai bună convingere a noastră,

Sĕ fie dl P. Cosma convins, că îndeosebi mie personal îmi pare foarte rĕu, că d-sa, și încă mai rĕu îmi pare, că Înalt Preasfinția Sa Părintele Metropolit Miron nu sûnt între oamenii, pe a cărora spriginire pot conta în lucrarea mea; dar' nu pot curma această lucrare numai și numai pentru-că nu o aprobă câțiva oameni, fie ei ori-și-cât de distinși, și în interesul ei sûnt dator a mĕ identifica cu cei-ce lucrează împreună cu mine, cu partidul, la care aderăm, combătênd fără de rezervă pe toți cei-ce șovăiesc, chiar și dacă această combatere n'ar fi durând.

Încă odată dar': nu e vorba de persoana mea și de persoana d-lui P. Cosma, ci de linia de conduită politică a d-lui P. Cosma, pe care eu nu am dreptul și nici nu voiesc sĕ o aprob.

Că nici d-sa nu voiesce sĕ aprobe pe a mea, aceasta de sine se înțelege; are dreptul de a o desaproba, de a-'mi face critică, de a-'mi scoate la iveală nimicnicia, însĕ nu în coloanele „Tribunei“.

Ioan Slavici.

Academia Română.

Raportul secretarului general asupra lucrărilor academiei române în decursul anului 1885—1886.

III.

Publicațiunile Hurmuzachi.

Din raportul, pe care am avut onoare a vi-'l presenta la deschiderea sesiunii generale trecute, ați vĕḑut întinderea ce s'a dat cercetărilor și tipăririlor de documente istorice, cari completează colecțiunea adunată de nemuritorul nostru Eudoxiu Hurmuzachi. În decursul anului încetat aceste lucrări au făcut noue progrese și s'au deschis noue isvoare de cercetări.

Starea acestei publicațiuni istorice, pe care o putem numì astăḑi monumentală, este următoarea în momentul de față:

1. Din seria documentelor privitoare la istoria Românilor, s'a terminat de tipărit în decursul anului volumul V partea I, care era de abia început la adunarea generală trecută. În acest volum, de XXII și 547 pagine, se cuprind documentele adunate de Hurmuzachi pentru anii 1650—1699.

2. După terminarea părții I a volumului V s'a început tipărirea părții a II-a a aceluiași volum, avênd a cuprinde documente adunate din archivul statului și din biblioteca San-Marco dela Veneția, precum și din diferite archive și biblioteci dela Roma. Din această parte s'a tipărit până acum 386 documente în 31 coale (pagine 248). La sfîrșitul părții a II-a a volumului, se va tipărì un indice general alfabetic asupra cuprinsului documentelor din amêndouĕ părțile lui.

3. Din *Fragmente zur Geschichte der Rumänen* s'a terminat de tipărit și s'a publicat volumul IV. S'a tipărit apoi întreg volumul V, care nu mai așteaptă pentru a eși la lumină, decât indicele alfabetic.

4. Colecțiunea de documente adunate sub îngrijirea dlui coleg A. Odobescu din archivele ministerului de externe din Paris s'a terminat de tipărit. Ea a fost precedată și completată prin colecțiunea de documente adunate și extrase de

dl Gr. G. Tocilescu, pentru secolul XVI şi o parte din al XVII, din diferite publicaţiuni franceze, precum şi din biblioteca naţională dela Paris. Acest material a fost împărţit în două părţi, cari formează două mari volume: I-ul cuprinḑând anii 1518—1780 de 135 coale (pagine LXXII şi 1003), al II-lea cuprinḑând anii 1781 — 1814, de 101 coale (pagine XLVIII şi 756.)

Pentru documentele cuprinse în aceste 2 volume, în număr de 2402, este în lucrare un indice general şi complet alfabetic, care se va tipări în decursul anului viitor.

Tabloul următor arată starea actuală a tuturor documentelor tipărite în această colecţiune până acum:

Volumul	Anii.	Documente	Adunate de Hurmuzachi.	Adause de Academie.
III	1576—1599.	443	341	102
IV p. 1.	1600—1649.	629	629	—
IV p. 2.	1576—1650.	732	—	732
V p. 1.	1650—1699.	362	362	—
V p. 2.	1650—1699.	386	—	386*)
VI	1700—1750.	355	355	—
VII	1750—1818.	308	308	—
Snplem. I.	1518—1780.	1414	—	1414
„ II.	1781—1814.	988	—	988
		5617	1995	3622

5. În anul trecut am avut onoare a vĕ arĕta modul, în care comisiunea publicaţiunilor Hurmuzachi, a hotărît la 1 Iulie 1884, sĕ se completeze colecţiunea cu documentele secolilor XIII, XIV şi o parte din XV, cari sûnt a se aduna din diferitele publicaţiuni anterioare făcute mai cu seamă de străini. Am arĕtat atunci, că cu această lucrare comisiunea a însărcinat pe dl membru corespondent al academiei Nicolae Densuşanu. În decursul anului încetat d-sa a continuat fără întrerupere cercetările spre acest scop. D-sa a extras până acum 1400 documente privitoare la Români, începênd cu anul 1200, din ḑece mari publicaţiuni şi anume din:

Fejer, Codex diplomaticus Hungariae. 41 vol. 8°.

Theiner, Vetera monumenta Poloniae et Lithuaniae gentiumque finitimarum historiam illustrantia. Vol. I, II.

Theiner, Vetera monumenta Slavorum meridionalium historiam illustrantia. Vol. I, II.

Theiner, Vetera monumenta historica Hungariam Sacram illustrantia. Vol. I, II.

Codex diplomaticus Comitum Károlyi. I.

Ljubic, Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalum. Vol. I, II, III, IV.

Ant. Szeredai, Notitia veteris et novi capituli ecclesiae Albensis Transilvaniae.

Kemény, Notitia historico-diplomatica Archivi. . . Capituli Albensis.

Fr. Pesty, A. Szörényi Bánság. Vol, III.

Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. Vol. I, II.

Engel, Geschichte der Moldau und Walachei.

Századok, 1882.

Cuprinsul tuturor documentelor alese spre a fi reproduse a fost resumat în scurt şi resumatele au fost aşeḑate în ordine cronologică, însemnându-se la fiecare publicaţiunea, în care documentul se află tipărit.

În anul trecut am avut onoare a vĕ comunica, că prin mijlocirea răposatului Obedenaru s'au colaţionat până acum aproape toate documentele privitoare la istoria noastră, cari au fost publicate de Theiner din archivul Vaticanului. Lucrarea aceasta se continuă şi greşelile constatate se vor avè în vedere la retipărirea documentelor în colecţiunea noastră.

O deosebită dificultate presentă însĕ numele proprii, mai cu seamă cele topografice. De aceea prelûngă colaţionarea lor s'au luat măsuri a se decalca exact după originale şi a se reproduce în faximile litografice, pentru-ca istorici, sĕ aibă sub ochi aceste faximile, când ar fi vre-o îndoială asupra cetirii vre-unui nume. Lucrarea aceasta, începută asemenea prin mijlocirea răposatului Obedenaru, se continuă şi sperăm, că preste puţin timp aceste faximile, dispuse pe trei tabele, vor fi gata şi ni se vor trimite.

La amêndouĕ aceste lucrări, pentru cari se cer solide cunoscinţe paleografice, sûntem ajutaţi de persoane foarte competente dela Roma.

Decopiarea de documente din archivul de stat din Veneţia sub îngrijirea dlui Cechetti şi din biblioteca Marciană sub a dlui C. Soranzo, continuă şi primim numĕroase copii de documente de cel mai mare preţ mai cu seamă pentru istoria secolilor XVI, XVII şi XVIII.

7. În vara anului trecut ministerul instrucţiunii publice a însărcinat pe bibliotecarul Academiei, dl I. Bianu, a face o călĕtorie în Galiţia pentru cercetări literare şi istorice, comunicându-'i totodată, ca relaţiunea asupra acestei călĕtorii sĕ o presente de-a dreptul Academiei.

Academia ascultând această relaţiune, a decis, în şedinţa dela 10 Octomvrie trecut, ca resultatele şi informaţiunile adunate în acea călĕtorie sĕ se întrebuinţeze pentru completarea colecţiunii Hurmuzachi, dispunêndu-se decopiarea documentelor semnalate. Cu ocasiunea călĕtoriei sale, dl Bianu a făcut cercetări în mai multe biblioteci şi archive ale Galiţiei, luând însemnări despre documentele privitoare la istoria Românilor pe basa acestor însĕmnări s'a dispus deocamdată decopieri de documente în biblioteca Ossolinski din Lemberg, în archivul instituţiunii Stavropighia din acelaşi oraş, în bibliotecele Czatoryski şi a universităţii Jagellonice din Cracovia. S'au primit până acum copii de pe numĕroase documente din aceste colecţiuni şi lucrarea continuă.

Cu deosebire istoria relaţiunilor Domnilor Moldovei în secolul XVII cu Polonia câştigă o mulţime de noue informaţiuni de cea mai mare însĕmnătate.

8. Dl coleg V. A. Urechiă, în mai multe şedinţe de preste an, a atras atenţiunea Academiei asupra numĕroaselor documente istorice, cari se află prin archivele tribunalelor şi curţilor de justiţie ale Moldovei.

Spre a mijloci decopiarea celor mai preţioase dintre dînsele 'i-s'au pus la dispoziţiune decătră delegaţiune 200 lei. Copiile câşigate vor aparţinè materialelor istorice ale colecţiunii Hurmuzachi, cu al cărei fond se fac.

IV.

Cercetări şi explorări scientifice.

Restrînsele mijloace, de cari dispune Academia ne permit a da foarte puţine însărcinări şi a dispune foarte puţine cercetări scientifice de ori-ce natură.

1. Suma de 5000 lei trecută în budgetul anual pentru copiarea de documente istorice a fost împărţită între d-nii colegi A. Odobescu şi G. Barițiu. Până acum numai dl G. Barițiu a trimis mai multe documente copiate în Transilvania şi Ungaria, cari au fost comunicate Academiei în şedinţa dela 12 Iulie trecut.

2. În decursul anului s'a dat directorului museului de anticităţi sumele rĕmase pentru museu din anul trecut, cari au fost cerute pentru aducerea anticităţilor descoperite la Adam-Clissi şi pentru cheltuieli ale museului.

3. Înfiinţându-se institutul metereologic în Bucuresci, Academia, în şedinţa din 31 Maiu, sub reserva aprobării sesiunii generale, 'i-a dat instrumentele meteorologice cumpĕrate în anii trecuţi şi din cari o parte s'a deteriorat cu ocasiunea incendiului. 'I-s'a dat totodată şi suma de 300 lei, care fusese trimisă de judeţul Iaşi pentru a se face acolo o staţiune meteorologică.

4. În urma relaţiunii verbale făcută de dl V. Babeş, în sesiunea trecută secţiunii istorice, asupra cercetărilor archeologice în Bănat, cu cari a fost însărcinat acum doi ani, d-sa va presenta acuma raportul seu asupra progreselor ce au făcut aceste cercetări.

(Finea va urma.)

*) În curs de tipărire.

Corespondenţă particulară
a „Tribunei".

Chernecea, 10 Martie 1886.

Aflând că modul cel mai cu succes de a face vre-o fundaţiune culturală prin contribuiri, este apelul la poporeni, ca sĕ contribue fiecare cât poate în naturale, şi adecă în producte, cu care poporul din un ţinut face negoţ, am întreprins şi în comuna Chernecea o colectă, lăsând ca contribuabilii sĕ ne dee rachiu de prune, un articol natural, pe care îl produce poporul nostru în mare măsură şi negociază cu el. Voiam sĕ înfiinţăm un fond scolastic şi nu aveam ce sĕ primim dela dăruitori, decât acest fel de dar. Deci încă în anul 1881 dându-'mi osteneala pentru înfiinţarea unui fond scolar, din care la cas de lipsă sĕ se poată ajuta, atât scoala cât şi scolarii mai săraci pentru a li se face posibilă cercetarea scoalei, pentru care m'am şi îngrijit, am fost compus litere fondaţionale, care s'au aprobat de venerabilul nostru consistor prin zelul neobositului şi ilustrului nostru Episcop Ioan Popasu al Caransebeşului, fondaţiunea poartă numele: fondaţiunea de pia memoriă a credincioşilor români gr.-or. din comuna bisericească Chernecea; scopul ei este ajutorarea scolarilor săraci şi înfiinţarea unei scoale de fetiţe în Chernecea. Acuma vin dară a aduce mulţumită domnilor binefăcĕtori, cari au binevoit a se face membri fondatori ai acestui lăudat fond, cari sûnt:

Rusmir Buzuguni, preot 1 ferie rachiu în valoare de 8 fl.; Damaschin Miter, preot 1 ferie rachiu în valoare de 8 fl.; Iancu Argane, econom 1 ferie rachiu în valoare de 8 fl.; Eftimie Pinciu, 1 ferie rachiu în valoare de 8 fl.; Damaschin Moliniu, 1 ferie rachiu în valoare de 8 fl.; Petru Stefan, 1 ferie rachiu în valoare de 8 fl.; Ignaţiu Argane, 1 ferie rachiu în valoare de 8 fl.; Iosif Roşu, învĕţător $^1/_2$ ferie rachiu în valoare de 4 fl.; Achim Moliniu, econom $^1/_2$ ferie rachiu în valoare de 4 fl.; Andreiu Ghidiu, protopresbiter în Oraviţa 1 ferie rachiu în valoare de 8 fl.; Moise Fuinea, econom $^1/_2$ ferie rachiu în valoare de 4 fl.; Damaschin Bumba, $^1/_2$ ferie rachiu în valoare de 4 fl.; Simion Adam, $^1/_2$ ferie rachiu în valoare de 4 fl.; Iosif Cazamir, $^1/_2$ ferie rachiu în valoare de 4 fl.; Andreiu Cacina, $^1/_2$ ferie rachiu în valoare de 4 fl.; Ilustra doamnă Stefania de Jagodiciu, proprietăreasă mare de Chernecea 4 # în valoare de 20 fl.; Helene de Pitz, născută Jagodics 10 marce germane în valoare de 5 fl. 80 cr.; Iacob Moliniu, notar cercual în Comorişte 5 fl.; Ioan Stojan adjunct not. Ioan Moliniu Breia, $^1/_2$ acov în valoare de 3 fl.; Martin Moliniu, 1 acov în valoare de 6 fl.; Ioan Moter, 1 acov în valoare de 6 fl.; Simion Matesone, 1 acov în valoare de 6 fl.; Lazar Adam, $^1/_2$ acov în valoare de 3 fl.; Ioana Moliniu $^1/_2$ acov în valoare de 3 fl.; Ieremia Cattina 1 acov în valoare de 6 fl.; Ioan Marina $^1/_2$ acov în valoare de 3 fl.; Ioan Moliniu 1 acov în valoare de 6 fl.; Damaschin Petricaniu $^1/_2$ acov în valoare de 3 fl.; Strai Adam $^1/_2$ acov în valoare de 3 fl. Suma totală face 171 fl. 80 cr.

Însĕ fiindcă pentru mai iutea fructificare amĕsurat literelor fundaţionale s'au prefăcut în naturale şi anume în rachiu curat de prune, fiindcă cu aceea mai iute putem ajunge la resultatul dorit, deoare-ce la casuri de nuntă, botez morte şi pentru economie se dă rachiu împrumut poporenilor nostri, deoparte scăpându-'i de spirtul Jidanului, şi a doua de dobânda dată aceluia pe îndoit, cum erau îndatinaţi în ani buni, când adecă rodesc prunii apoi prelûngă puţina camĕtă, dă fiecare bucuros pentru scoală ori biserică mai mult, aşadară suma în naturale consistă până în finea lunei lui Faur 1886, 35 ferii rachiu, pentru care se aduce mulţumită publică tuturor susläudaţilor domni pentru faptele lor nobile ce le-au arĕtat faţă cu această fundaţiune. Când vom ajunge la 50 ferii amĕsurat literilor fundaţionale se va şi începe cu ajutorarea scolarilor săraci. O altă faptă de asemenea merit s'a întêmplat tot în comuna noastră. Domnii fraţi Ioan şi George Vichenda economi, au făcut în biserica noastră gr.-or. 3 scaune în despărţemêntul femeilor în preţ de 10 fl., apoi vênḑându-se două din ele pe calea licitaţiunii publice s'a căpĕtat 18 fl. v. a., pentru care vin cu plăcere a le aduce marinimoşilor nostri economi în numele comitetului şi sinodului parochial mulţumită publică.

Iosif Roşu,
învĕţător gr.-or. rom.

Cronică.

Procesul dlui adv. Rubin Patiţa. Cetitorii nostri cunosc afacerea cu procesul d-lui adv. Rubin Patiţa. Pentru-că dl Patiţa a avut la sine romanul „Horia" de Florantin a fost „condamnat" la 6 luni închisoare. Dl Patiţa a apelat. Tabla reg. din M.-Oşorheiu a schimbat pedeapsa în 150 fl. Acusatul a apelat şi în contra acestei sentenţe la curiă. Curia a respins cererea de modificare, şi astfel dl Patiţa are sĕ solvească 150 fl. pentru motivul, că a avut la sine un roman neinterḑis.

*

Certificatele de provenienţă pentru mărfurile, menite de a trece în România au sĕ fie de acì înainte în urma unei ordinaţiuni ministeriale scrise în limba maghiară.

*

Membru la „kultur-egylet". Ni se scrie: O întrebare! Adevĕrat este, că sfinţia sa părintele Gavril Murĕşian, paroch român gr.-or. în Simborul-mare (Magyar-Nagy-Sombor) comitatul Cojocnei s'a inscris de membru la „kultur-egylet"-ul din Cluj cu 5 fl. la an? La această întrebare aşteaptă rĕspuns: Prescura română din biserica din Simborul-mare, poporul românesc şi toată suflarea românească.

*

„Societatea pentru Ciangăi" a ţinut de curênd o altă şedinţă, în care a hotărît sĕ adreseze şi ea un apel comiţilor supremi, primarilor şi preoţilor din ţeară. Va sĕ ḑică earăşi numai „societatea", töispanilor, primarilor şi preoţilor?!

*

Academia română. Prin decisiunea Academiei s'a redus la 25 lei (dela 40 lei) preţul unui volum din Documentele privitoare la Istoria Românilor culese de Eudoxiu de Hurmuzachi. S'au publicat până acum următoarele opt volume: Volumul III (1576—1599); vol. IV, partea I (1600—1649); vol. IV, part. II (1576—1650); vol. V, part. I (1650—1699); vol. VI, (1700—1750); vol. VII (1750—1818). Suplement I (1518—1780), II (1781—1814).

*

Lucrările Academiei Române. Academia Română a ţinut Vineri şedinţă publică. S'a cetit în această şedinţă o lucrare a d-lui *George Barițiu.*

*

Demonstraţiuni într'o biserică. Din Agram se comunică: În urma fundaţiunii unui cetăţean din Agram, aici se rostesce în fiecare sĕptĕmână din post câte o predică în limba germană, şi această împregiurare a dat unei multimi de universitari Mercuria trecută prilegiu de a demonstra. Tinerii, care se presentaseră în număr mai mare la slujba dumneḑeească, se purtau sub decursul predicei foarte nelinştiţi şi după-ce preotul predicător 'i-a îndrumat la ordine, unul câte unul părăsiră biserica şi trântiră uşa după ei. Făcêndu-se în contra lor arĕtare la poliţiă, patru dintre ei fură arestaţi, anume iuristii Barac, Magdici, Krizevici şi Starcievici, făcêndu-se în contra lor cercetarea pentru conturbare religionară. Aceasta a îndemnat apoi pe toţi ascultătorii de drept sĕ treacă la confesiunea greco-orientală, şi au şi recercat pe principele din Muntenegru sĕ le fie naş.

Mulţumită publică.

Subscisul, în urmarea conclusului luat în şedinţa a 14-a ţinută la 9/21 Martie 1886, decătră „Societatea de lectură" a tinerimei dela institutul teologic-pedagogic din Arad, — exprim prin aceasta mulţumită publică d-nului George Oaşca, învĕţător în Pâncota, pentru interesul ce 'l-a manifestat faţă de societatea noastră, dăruind două dintre cele mai preţioase, însĕmnate şi cercate cărţi: „Poesiile lui Ienache Văcărescu, mare logofĕt", Bucuresci 1848, tipărite cu fondurile Asociaţiei literare, şi „Filosofia cea lucrătoare a a rînduielilor dreptului firei". Sibiiu în tipografia lui Petru Bart. 1800.

Arad, 12 Martie v. 1886.

Valeriu Magdu,
bibliotecar.

Varietăţi.

(Tratamentul doctorului Pasteur.) Cetim în „Le National": Colaboratorul nostru, dl Emil Monestier muşcat acum vre-o opt ḑile de un câne turbat, care 'i-a făcut o rană adûncă, se află acum în destul de bine. Fiind inoculat în toate dimineţile în laboratorul dlui Pasteur, a putut, totuşi, sĕ urmeze de a lucra ca şi cum nu 'i-s'ar fi întêmplat nimic. Inoculaţiunile nu sûnt de loc dureroase; fiecare din ele ţine o jumĕtate de secundă şi persoana muşcată este scăpată de o boală, care, când se arată, pe nimei nu mai iartă. Nouĕspreḑece Ruşi făcênd parte din clasa săracă, fiind muşcaţi de un lup turbat, trebue sĕ sosească mâne la Paris, pentru a fi îngrijiţi de dl Pasteur. Cheltuielile de drum ale acestor nenoroci̦ţi, pe cari îi însoţesce un medic, au fost adunate prin subscripţiune.

(Progresul în China.) Se cetesce în „China Mail", din Hong- Kong:

Vice-regele Cian-Ci-Tong a adresat curţei un memoriu, în care recomandă adoptarea metodelor străine, privitoare la telegraf, la chimiă, la abur, la mecanică, etc.

Vice-regele Li-Hong-Ciang a construit un vapor în miniatură pentru împĕrăteasa.

Această suverană va putè însaşi sĕ-'l facă sĕ funcţioneze şi sĕ-'şi dee astfel seamă de însemnătatea navigaţiunii cu abur.

Serviciul telegrafic
al
„TRIBUNEI".

Bucuresci, 29 Martie n. (Scirea lui „Pester Lloyd".) Ministrul-plenipotenţiar român din Viena dl Mavrogheni e însărcinat în mod oficial de a începe negociările privitoare la reînnoirea convenţiunii comerciale dintre Austro-Ungaria şi România.

Charleroi, 29 Martie n. În momentul acesta oraşul e liniştit. S'au trimis trupe împregiurul oraşului, unde prădările se continuă. Se cere ajutor din partea oraşelor Chatelet, Chatelineau şi Conillet. În Marchiendes afişe pe părete provoacă la revoluţie. Seara comandantul militar a proclamat starea de asediu pentru întreaga provincie şi a ordonat soldaţilor a face după o provocare întrebuinţare de arme în contra rĕsvrĕtitorilor. În localităţile de fabrici Quaregnon şi Flena lucrătorii au anunţat pe mâne sistarea muncii. În Louvrière meetingul lucrătorilor precum şi meetingul ligei revisionistilor a decurs în linişte; cel din urmă a hotărît sĕ iee parte la alegerile proxime pentru cameră.

Director: **Ioan Slavici.**
Redactor responsabil: **Cornel Pop Păcurar.**

Extrase din foaia oficială.

Licitaţiuni:

— 3 Aprilie a. c. mobilele lui Ludovic Jiraszek din Arad, decătră executorul reg. de acolo.

— 16 Aprilie a. c. imobilele věd. lui Iosif Kállai decătră trib. reg. din Zĕlau.

Falimente:

— Mihail Végh neguţător în Şimleul Selagiului, decătră trib. reg. din Zĕlau;

— M. Friedmann şi fii, neguţător din Timişoara.

Economic.

Exportul de vite în România: Cetim în „Economia naţională“:

„Exportaţiunea animalelor domestice şi a productelor acestora, a fost întotdeauna o ramură de comerciu din cele mai importante ale României. Pe timpul când agricultura noastră era mai mult pastorală, când cultura cerealelor era foarte puţin lăţită, putem ḑice că comerciul cu vite figura în prima linie a mişcării noastre comerciale. Cu deschiderea porturilor pe Dunăre, cu înfiinţarea serviciului de navigaţiune a deosebitelor staturi, şi încoace în urmă, decând a început comerciul pe liniile ferate, economia vitelor a mers descrescênd, păstrând însĕ totuşi un rînd de întâia ordine în producţiunea noastră agricolă.

„Aceasta explică întru câtva stăruinţa ce s'a depus când cu încheierea convenţiunii comerciale cu Austro-Ungaria, ca întrarea vitelor noastre în monarchia vecină sĕ fie liberă. Aşa s'a urmat în cei dintâiu ani după încheierea convenţiunii. N'a trecut însĕ mult, şi vitele noastre cornute n'au mai putut trece graniţa. Puţin după aceea exportul de rîmători avù aceeaşi soarte. Aşa, astăḑi putem ḑice că comerciul nostru cu vite este ca şi închis despre Austro-Ungaria. Este adevĕrat că, după aşteptare de ani, s'a permis de curênd trecerea porcilor, însĕ sub condiţiuni atât de grele, atât de discreţionare şi vexatorii, încât mai că nu credem într'o reluare a afacerilor.

„Sûntem informaţi, că în sferele înalte din Viena s'ar fi lăsat a se înţelege, că Austria ar fi dispusă sĕ deschiḑă graniţa boilor nostri, însĕ că ar fi cerênd ca un veterinar austriac şi altul maghiar sĕ vină în ţeară şi sĕ constate permanent dacă este boală de vite. Atât ne-ar mai lipsì, sĕ ne punem sub controlul împiegaţilor străini, nesocotind serviciul nostru! Nu vedem pentru-ce toate statele nu ar trimite şi ele veterinarii lor ca sĕ facă control. Aceasta nu se poate, şi dacă se va fi făcut ceva vorbă, rugăm guvernul român a respinge propunerea atât de înjostitoare pentru noi. Oare noi controlăm din ce carne se tac salamii de Sibiiu, sau din ce sdrenţe se fabrichează hainele ce ni se trimit din Austro-Ungaria?

„Apucături şi şicane de felul acesta sûnt deajuns pentru a ne încredinţa, că trebue sĕ căutăm noi pieţe pentru desfacerea vitelor noastre. Italia şi Turcia pot devenì tîrguri importante pentru vitele române; sĕ căutăm a înnoda relaţiuni cât mai strînse cu aceste ţeri. Sĕ căutăm a trăì în bune relaţiuni cu toată lumea, însĕ aceasta nu trebue sĕ ne abată dela apĕrarea intereselor noastre ameninţate şi nesocotite.“

Têrgul de rîmători în Steinbruch. În 27 Martie n. s'a notat: ungaresci bĕtrâni grei 44.— cr. până 45.— cr. ungaresci grei, tineri 46.— cr. până 47.— cr., de mijloc 46.— cr. până 46.1/2 cr., uşori 45.1/2 cr. până 46.— cr., marfă ţerănească, grea 44.— cr. până 45.— cr., de mijloc 45.— cr. până 45.1/2 cr., uşoară 44.— cr. până 45.— cr., românesci de Bakony, grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc —.— cr. până —.— cr. transito uşori —.— cr. până —.— cr., transito sêrbesci grei 43.— cr. până 44.— cr., transito de mijloc 41.1/2 cr. până 42.1/2 cr., transito uşori 40.1/2 cr. până 41.1/2 cr., îngrăşaţi cu ghindă —.— cr. până —.— cr. per 4% cumpeniţi la gară.

LOTERIE.

Tragerea din 27 Martie st. n.

Budapesta: 79 35 41 83 5.

Cursul pieţei din Sibiiu.

din 29 Martie st. n. 1886.

Hârtie-monetă română	Cump.	8.65	vênd.	8.75
Lire turcesci	„	11.15	„	11.25
Imperiali	„	10.15	„	10.25
Ruble rusesci	„	1.23	„	1.23 1/2

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 27 Martie st. n. 1886.

Renta amort. (5%)	Cump.	96.—	vênd.	97.—
„ Rur. conv. (6%)	„	86.—	„	86.1/2
Acţ. de asig. Dacia-Rom.	„	266.—	„	267.1/2
Banca naţională a României	„	1085.—	„	1183.—
Împr. oraş. Bucuresci	„	31.—	„	33.—
Acţ. de asig. Naţionala	„	—.—	„	—.—
Credit mob. rom.	„	—.—	„	—.—
Scrisuri fonciare urbane (5%)	„	83.—	„	83.3/4
Schimb 4 luni	„	—.—	„	34.—
Societ. const.	„	187.1/2	„	230.1/2
Aur	„	15.1/4	„	16.1/2

Bursa de Budapesta

din 27 Martie st. n. 1886.

Renta de aur ung. 6%	—.—
„ „ „ „ 4%	103.80
„ „ hârtie „ 5%	95.55
Împrumutul căilor ferate ung.	152.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	100.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	127.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	114.—
Bonuri ale ung.	104.75
„ „ „ cu cl. de sortare	104.75
„ „ „ bănăţene-timişene	104.75
„ „ „ cu cl. de sortare	104.75
„ „ transilvane	104.75
„ „ croato-slavone	104.75
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	100.—
Împrumut cu premiu ung.	121.—
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin	124.50
Renta de hârtie austriacă	85.60
„ „ argint austriacă	85.70
„ „ aur austriacă	114.50
Losurile austr. din 1860	139.—
Acţiunile băncei austro-ungare	875.—
„ „ de credit ung.	307.50
„ „ „ „ austr.	301.—
Argintul	—.—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. şi ec. „Albina“	101.—
Galbeni împĕrătesci	5.90
Napoleon-d'ori	9.97
Mărci 100 imp. germane	61.55
Londra 10 Livres sterlingi	125.90

Bursa de Viena

din 27 Martie st. n. 1886.

Rentă de aur ung. 6%	—.—
„ „ „ „ 4%	104.65
„ „ hârtie „ 5%	95.35
Împrumutul căilor ferate ung.	152.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	100.20
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	127.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	115.—
Bonuri rurale ung.	105.—
„ „ „ cu cl. de sortare	105.—
„ „ „ bănăţene-timişene	104.70
„ „ „ cu cl. de sortare	104.80
„ „ transilvane	104.80
„ „ croato-slavone	104.75
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	100.—
Împrumut cu premiu ung.	121.20
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin	124.—
Rentă de hârtie austriacă	85.45
„ „ argint austriacă	85.55
Rentă de aur austriacă	114.35
Losuri austr. din 1860	139.70
Acţiunile băncei austro-ungare	878.—
„ „ de credit ung.	306.25
„ „ „ „ austr.	
Argintul	
Galbeni împĕrătesci	
Napoleon-d'ori	
Mărci 100 imp. germane	61.75
Londra 10 Livres sterlingi	125.60

Atenţiune!

Subscrisul îşi recomandă On. Public depositul seu nou asortat cu cei mai noi şi mai moderni articoli de mărfuri de modă şi manufactură, aleşi personal din fabricile cele mai renumite din Viena, pentru sesonul de primăvară şi de vară.

Cu toată stima:

G. A. Gross.

[259] 5—6

Mersul trenurilor

pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 10 Ianuarie 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena		7.15	3.15	
Budapesta	6.47	1.45	7.29	6.20
Szolnok	11.22	3.51	8.27	9.26
P. Ladány	2.20	5.28	8.37	11.40
Oradea-mare	4.39	6.41	9.37	1.28
		6.46	9.45	1.52
Várad-Velencze			9.59	2.—
Fugyi-Vásárhely			10.28	2.11
Mező-Telegd		7.14	11.36	2.34
Rév		7.42	12.10	3.18
Bratca			12.46	3.41
Bucia			1.48	4.01
Ciucia		8.31	3.09	4.26
Huiedin		9.01	3.42	5.08
Stana			4.12	5.27
Aghiriş			4.30	5.50
Ghirbĕu			4.48	6.02
Nedeşdu			5.17	6.24
Cluj		10.01		6.43
	12.05			7.03
Apahida	12.31			7.26
Ghiriş	2.16			8.54
Cucerdea	3.32			9.43
[illegible]oara	3.41			9.51
[illegible]inţul de sus	3.50			9.58
[illegible]id	4.25			10.24
[illegible]uş	5.10			10.59
Crăciunel	5.41			11.28
Blaj	6.02			11.44
Micăsasa	6.40		5.40	12.18
Copşa mică	7.—		6.01	1.01
Mediaş			6.40	1.22
Elisabetopole			7.35	1.56
Sighisoara			8.01	2.44
Haşfaleu			10.05	3.02
Homorod			11.02	4.41
Ágostonfalva			11.37	5.30
Apatia			12.32	6.03
Feldioara			1.09	6.35
Braşov			1.50	7.14
			2.48	
Timiş			3.23	
Predeal			4.56	
Bucuresci			9.40	

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci			7.45	
Predeal			12.50	
Timiş			1.40	
Braşov	—.—		2.27	
	6.22		2.55	
Feldioara	7.01		3.38	
Apatia	7.33		4.17	
Ágostonfalva	8.01		4.47	
Homorod	8.45		5.42	
Haşfaleu	10.10		7.37	
Sighişoara	10.39		8.21	
Elisabetopole	11.19		9.05	
Mediaş	11.54		9.43	
Copşa mică	12.12		10.02	
	12.37		6.—	
Micăsasa	12.56		6.20	
Blaj	1.30		6.59	
Crăciunel	1.45		7.15	
Teiuş	2.34		7.43	
Aiud	2.55		8.—	
Vinţul de sus	3.17		8.29	
Uioara	3.24		8.55	
Cucerdea	3.36		9.04	
Ghiriş	4.11		9.32	
Apahida	5.36		10.32	
Cluj	5.56		12.32	
	6.16	6.08	12.59	8.—
Nedeşdu	6.37			8.34
Ghirbĕu	6.53			8.59
Aghiriş	7.08			9.56
Stana	7.34			10.16
Huiedin	7.55	7.14		11.04
Ciucia	8.37	7.43		12.17
Bucia	8.53			12.47
Bratca	9.12			1.21
Rév	9.31	8.22		2.05
Mező-Telegd	10.06	8.48		3.08
Fugyi Vásárhely	10.25			3.39
Várad-Velencze	10.35			3.55
Oradea-mare	10.41	9.13		4.06
	10.51	9.18	10.37	
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3.06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.00	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena		11.—	
Budapesta		8.05	8.—
Szolnok		11.02	12.00
Arad		3.37	5.55
		4.00	6.05
Glogovaţ		4.13	6.19
Gyorok		4.38	6.46
Pauliş		4.51	7.—
Radna-Lipova		5.10	7.23
Conop		5.38	7.51
Bêrzava		5.57	8.10
Soborşin		6.42	8.58
Zam		7.14	9.28
Gurasada		7.43	9.56
Ilia		8.01	10.17
Branicĭca		8.21	10.38
Deva		8.47	11.05
Simeria (Piski)		9.40	11.55
Orĕştia		10.10	12.24
Şibot		10.34	12.53
Vinţul de jos		11.04	1.22
Alba-Iulia	6.59	11.31	1.40
Teiuş	7.33	12.05	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuş		11.09	3.56	5.20
Alba-Iulia		11.56	4.27	5.57
Vinţul de jos		12.20	4.53	
Şibot		12.25	5.19	
Orĕştia		1.19	5.41	
Simeria (Piski)		1.48	6.08	
Deva		2.35	6.39	
Branicĭca		3.04	7.04	
Ilia		3.36	7.29	
Gurasada		3.50	7.41	
Zam		4.25	8.12	
Soborşin		5.09	8.49	
Bêrzava		5.56	9.29	
Conop		6.18	9.49	
Radna-Lipova		6.57	10.23	6.14
Pauliş		7.12	10.37	6.30
Gyorok		7.27	10.52	6.47
Glogovaţ		7.56	11.18	7.17
Arad		8.10	11.32	7.32
		9.—	12.27	
Szolnok		2.39	5.10	
Budapesta		6.50	8.16	
Viena			6.05	

Simeria (Piski)—Petroşeni

Simeria		11.50	2.33
Streiu		12.27	3.23
Haţeg		1.19	3.49
Pui		2.10	4.40
Crivadia		2.57	5.28
Baniţa		3.35	6.07
Petroşeni		4.04	6.39

Petroşeni—Simeria (Piski)

Petroşeni		6.49	9.33
Baniţa		7.27	10.14
Crivadia		8.06	10.54
Pui		8.50	11.37
Haţeg		9.13	12.17
Streiu		10.16	12.58
Simeria		10.53	1.35

Arad—Timişoara

Arad	6.00	8.18
Aradul nou	6.25	8.32
Németh-Ságh	6.50	8.51
Vinga	7.19	9.07
Orczifalva	7.38	9.20
Merczifalva	7.56	9.32
Timişoara	8.42	10.09

Timişoara—Arad

Timişoara	6.02	5.00
Merczifalva	6.26	5.56
Orczifalva	6.40	6.07
Vinga	6.52	6.32
Németh-Ságh	7.06	6.53
Aradul nou	7.21	7.24
Arad	7.53	7.40

Ghiriş—Turda

Ghiriş	10.37	4.16
Turda	11.04	4.37

Turda—Ghiriş

Turda	8.20	1.41
Ghiriş	8.41	2.06

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	1.24
Şeica mare	1.11
Loamneş	2.32
Ocna	2.01
Sibiiu	2.44

Sibiiu—Copşa mică

Sibiiu	10.25
Ocna	10.46
Loamneş	11.09
Şeica mare	11.32
Copşa mică	11.52

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	10.00	3.50
Cheţa	10.31	4.21
Ludoş	10.53	4.43
M. Bogat	11.03	4.43
Cipeu-Iernut	11.44	5.31
Kerelő-Sz.-Pál	12.00	5.46
Nireşteu	12.26	6.10
Oşorheiu	12.46	6.30
Reghinul-săs.	1.16	7.43

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cuc

Reghinul-săs.	4.22	4.00
	6.14	5.52
Oşorheiu	6.34	12.25
Nireşteu	6.55	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.54
M. Bogat	8.07	2.31
Ludoş	8.21	2.46
Cheţa	8.38	3.06
Cucerdea	9.07	3.40

Simeria (Piski)—Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40
Cerna	7.01
Uniedoara	7.30

Uniedoara—Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18
Cerna	10.44
Simeria (Piski)	11.30

Nota: Numerii încuadraţi cu linii groase însemnează oarele de noapte.

Editura şi tiparul Institutului tipografic, societate pe acţii în Sibiiu, sub responsabilitatea lui **Michail Gerula.**